

Οι πρώτες ιεραποστολές των αγ. Κυρίλλου και Μεθοδίου

/ [Πεμπτουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

[Προηγούμενη δημοσίευση: <http://www.pemptousia.gr/?p=83428>]

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α: ΙΕΡΑΠΟΣΤΟΛΙΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΚΥΡΙΛΛΟΥ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΙΟΥ

1. Ο ΦΩΤΙΟΣ, ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ ΚΑΙ Η ΙΕΡΑΠΟΣΤΟΛΗ ΤΟΥ ΚΥΡΙΛΛΟΥ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΙΟΥ ΣΤΗ ΧΩΡΑ ΤΩΝ ΧΑΖΑΡΩΝ ΚΑΙ ΣΤΗ ΜΟΡΑΒΙΑ

Ο 9ος αιώνας μ.Χ., που έζησαν οι ισαπόστολοι των Σλάβων, είναι μια μεγάλη εποχή του Βυζαντίου. Χαρακτηρίζεται από ακμή στην πολιτική και στρατιωτική δύναμη και από άνθιση στην οικονομία, στα γράμματα, στις τέχνες. Η Εκκλησία της Ανατολής ανασυγκροτείται μετά την τρικυμία της εικονομαχίας[8]. Το πρόβλημα της εικονομαχίας, αν μπορεί η φύση του Θεού, η θεία και η ανθρώπινη, να παρασταθεί εικονικά, έχει επιλυθεί. Τα ρήγματα, όμως, από τις εκκλησιαστικές και πολιτικές συγκρούσεις μεταξύ Δύσεως και Ανατολής γίνονται βαθύτερα. Τα εγκόσμια συμφέροντα, οι ανταγωνισμοί για την πνευματική και πολιτική εξουσία διασπούν τη μέχρι τότε ενιαία Χριστιανική Οικουμένη σε δύο παράλληλους κόσμους, το Βυζαντινό και το Φραγκικό[9]. Οι διαφορές είναι ορατές στα μέσα του 9ου αιώνα μ.Χ., όταν ανέκυψε το θέμα του εκχριστιανισμού των Σλάβων της Δύσεως. Σε αυτήν την αντιδικία μπλέκονται οι δύο Θεσσαλονικείς αδελφοί.

Στο Βυζάντιο κυριαρχεί η προσωπικότητα του Μεγάλου Φωτίου. Η πατριαρχία του Φωτίου χαρακτηρίζεται από πολλές εντάσεις μεταξύ τόσο του ίδιου του Πατριάρχη Φωτίου και του προγενέστερου από εκείνου πατριάρχη Ιγνατίου. Γνωστές έμειναν στην ιστορία οι αντιδράσεις των «Ιγνατιανών» κατά την εκλογή του Μ. Φωτίου[10].

Στην πρώτη περίοδο της ανόδου του Φωτίου στον πατριαρχικό θρόνο της Κωνσταντινουπόλεως το 858, ανατέθηκε από τον ίδιο τον Πατριάρχη στον Κωνσταντίνο (Κύριλλο) η ευθύνη της αποστολής στους Χαζάρους. Σκοπός της αποστολής, που έλαβε μέρος το 860, θα ήταν η θωράκιση των εκεί χριστιανών έναντι της προπαγάνδας και των πιέσεων του προσηλυτισμού από Ιουδαίους και Ισλαμιστές[11].

Στη Χαζαρία στην Αζοφική θάλασσα (στον Εύξεινο πόντο), λοιπόν, μπροστά στον ηγεμόνα των Χαζάρων σύμφωνα με το έργο του αγίου Κυρίλλου «Διαλόγων Αληθείας» έλαβε μέρος ένας διάλογος με τους Χαζάρους εκείνους που είχαν ασπασθεί τον Ιουδαϊσμό. Ο διάλογος, ο οποίος γινόταν κατενώπιον του Χαγάνου, του ηγεμόνα δηλαδή των Χαζάρων, και των αξιωματούχων του, είχε ως σκοπό να οδηγήσει στον έλεγχο της αληθείας των επικρατουσών θρησκειών, Χριστιανισμού, Ιουδαϊσμού και Μουσουλμανισμού, επειδή οι εκπρόσωποι των δυο τελευταίων

πίεζαν τον Χαγάνο για την οριστική εκ μέρους του αποδοχή και την επικράτηση μιας εξ αυτών στη Χαζαρία[12]. Δυστυχώς, όμως, ο Χαγάνος των Χαζάρων δεν πείσθηκε για τη μοναδική αλήθεια της θείας αποκάλυψης του Χριστιανισμού. Έτσι άφησε ελεύθερους τους υπηκόους του να ασπασθούν όποια θρησκεία επιθυμούσαν[13].

Στην αποστολή αυτή ο Κύριλλος συνοδευόταν και από τον αδερφό του Μεθόδιο. Παρόλο που ο σκοπός της αποστολής δεν είχε το επιθυμητό αποτέλεσμα, άλλα θετικά στοιχεία προέκυψαν από την ίδια την παρουσία των δύο αδερφών στη περιοχή της Ρωσίας. Ο Κύριλλος και ο Μεθόδιος παρέμειναν πολύ καιρό στην Κριμαία, όπου ο πρώτος τελειοποίησε τις γνώσεις για την εβραϊκή γλώσσα. Εκεί αναζήτησαν το σώμα του Πάπα Κλήμεντος Α', ο οποίος είχε εξοριστεί εκεί. Το ανέσυραν από τη θάλασσα, αφού εκεί τον είχαν ρίξει οι δεσμώτες του. Όταν επέστρεψαν στην Κωνσταντινούπολη, έφεραν μαζί τους τα πολύτιμα λείψανα[14]. Παράλληλα συναντήθηκαν με τον αρχιεπίσκοπο Χερσώνας, ο οποίος είχε ενεργό ρόλο στην ιεραποστολική δράση στην εκεί περιοχή. Μετά την επιστροφή τους στην Πόλη ο Μεθόδιος διορίζεται ηγούμενος της Μονής Πολυχρονίου, ενώ ο Κωνσταντίνος έγινε καθηγητής της φιλοσοφίας στην πατριαρχική σχολή των Αγίων Αποστόλων[15].

Ο πατριάρχης Φώτιος είχε κατανοήσει το πόσο σημαντικό ήταν ο εκχριστιανισμός των όμορων λαών, όχι μόνο, γιατί έτσι οι άνθρωποι των εκεί περιοχών θα γνώριζαν τον αληθινό Θεό αλλά συγχρόνως με αυτό τον τρόπο, το Βυζάντιο θα αποκτούσε φιλικά προσκείμενους σε εκείνο γείτονες. Ο Φώτιος είχε σπουδαίες πολιτικές ικανότητες και προσπαθούσε με κάθε τρόπο να κάνει πράξη κάθε σκέψη του που θα βοηθούσε την αυτοκρατορία να καταστεί δυνατή και ασφαλής.

Νέα ευκαιρία για τη διάδοση του χριστιανισμού δόθηκε στο Φώτιο από το ηγεμόνα της Μοραβίας το Ραστισλάβο. Ο τελευταίος είχε να αντιμετωπίσει και να εξουδετερώσει το θανάσιμο κλοιό που δημιούργησε η φραγκοβουλγαρική συνθήκη. Δυστυχώς για εκείνον απέτυχε να εξασφαλίσει τη συμπαράσταση του Πάπα Νικολάου του Α'. Έτσι, μην έχοντας άλλη επιλογή στράφηκε για βοήθεια στους βυζαντινούς (862)[16]. Το αίτημά του ήταν διπλό, η συμμαχία του Βυζαντίου και η αποστολή ορθόδοξων διδασκάλων, για να κηρύξουν το χριστιανισμό στη σλαβική γλώσσα[17]. Στο σημείο αυτό πρέπει να υπογραμμιστεί ότι πολλοί υπήκοοι της Μοραβίας είχαν ασπαστεί το χριστιανισμό. Αν και είχαν βαπτισθεί πολλοί από τους Λατίνους ιεραποστόλους αγνοούσαν τον Χριστιανισμό, όσο και οι αβάπτιστοι, αφού οι Λατίνοι, συνεπείς στην παράδοσή τους, τους επέβαλαν την γνώση του Ευαγγελίου στα λατινικά και τη λατρεία πάλι στα λατινικά, δηλαδή σε μία γλώσσα που αγνοούσαν και κατά συνέπεια δεν μπορούσαν να κατανοήσουν ούτε τη

θεολογία του Ευαγγελίου, ούτε τη δογματική διδασκαλία των επτά Οικουμενικών Συνόδων.

[Συνεχίζεται]

[8] Ε. Α. Αρτέμη, «Το πολιτικό και θεολογικό υπόβαθρο της διαμάχης μεταξύ εικονοκλαστών και εικονολατρών (726/30-843 μ.Χ.)», [http://www.24grammata.com/wp-content/uploads/2013/03/Artemi-eikonomaxia-www.24grammata.com_.pdf\(24/3/2013\)](http://www.24grammata.com/wp-content/uploads/2013/03/Artemi-eikonomaxia-www.24grammata.com_.pdf(24/3/2013)).

[9] Αυτόθι.

[10] Βλ. σχετικά για τη διαμάχη Φωτίου – Ιγνατίου για τον πατριαρχικό θρόνο της Κωνσταντινουπόλεως τη μελέτη της Ε. Α. Αρτέμη, «Οι Βασικότεροι Σταθμοί στη Ρήξη των Σχέσεων Ανατολικής και Δυτικής Εκκλησίας μέχρι το Μέγα Σχίσμα του 1054», *Γρηγόριος ο Παλαμάς* 842 (2011) (523-550) σ. 524-532

[11] Βλ. Ι. Φειδάς, *Εκκλησιαστική Ιστορία Β΄. Από την Εικονομαχία μέχρι τη Μεταρρύθμιση*, Αθήνα 1994, σ. 47.

[12] Αυτόθι, σ. 48.

[13] Αυτόθι.

[14] Κ. Π. Χρήστου, «Οι Θεσσαλονικείς Άγιοι Κύριλλος και Μεθόδιος διδάσκαλοι των Σλάβων», **έκδοση Επιτροπής Εορτασμού 1100ετηρίδος Αγίων Κυρίλλου και Μεθοδίου, Θεσσαλονίκη 1967**, <http://www.impantokratoros.gr/331CED14.el.aspx> (2011).

[15] Βλ. Ι. Φειδάς, *Εκκλησιαστική Ιστορία Β΄. Από την Εικονομαχία μέχρι τη Μεταρρύθμιση*, Αθήνα 1994, σ. 48.

[16] Από το σλαβικό Βίο του Μεθοδίου, κεφ. 5, γερμ. μετ. J. Bujnoch, *Zwischen Rom und Byzanz. Slavische Geschichtsschreiber*, 1, Γκρατς- Βιέννη-Κολονία 1958, 88-89: «Εκείνες τις ημέρες ο σλάβος ηγεμόνας Ραστισλάβος έστειλε απεσταλμένους στον Αυτοκράτορα Μιχαήλ με το εξής μήνυμα: Εμείς οι Σλάβοι, όμως, είμαστε ένας απλοϊκός λαός και δεν υπάρχει κανένας που να μπορεί να μας διδάξει την αλήθεια και να μας εξηγήσει το αληθινό νόημα της Αγίας Γραφής. Γι' αυτό, αυτοκράτορα, στείλε μας έναν άνδρα ικανό να ανορθώσει όλη την αλήθεια».

[17] Δ. Γόνης, «Ιεραποστολικοί αγώνες των αγίων Κυρίλλου και Μεθοδίου- Αποτίμηση της προσφοράς τους», *Βιβλιοθήκη Πορφυρογέννητος της Αποστολικής Διακονίας της Εκκλησίας της Ελλάδος*, http://www.apostoliki-diakonia.gr/gr_main/

catehism/theologia
(2012)

_zoi/themata.asp?cat=hist&NF=1&main=texts&file=39.htm